

بازشناسی تاریخی و معماری مساجد بازار تبریز (تحلیلی بر مساجد شهیدی، حسن پادشاه، جامع، صاحب الامر)

^۲رز زرگر نصراللهی، امیر طرب خواه مرجانی^{۱*}

۱- کارشناس دفتر پژوهش پایگاه جهانی بازار تاریخی تبریز، Amir.tarabkhah@yahoo.com

۲- کارشناس معماری، rose.zargar@yahoo.com

⋮

چکیده

در بازار تاریخی تبریز که شامل عناصر با کاربری های گوناگون می باشد، همواره مساجد یکی از مهم ترین و کلیدی ترین این عناصر بوده اند، اهمیت این موضوع را می توان از چند منظر بررسی کرد که یکی از آنها تغییرناپذیری کاربری این نوع اماکن در طول تاریخ می باشد، لذا مساجد برخلاف سایر عناصر بازار همواره کاربری مذهبی خود را حفظ کرده اند ولی ساختار آنها بر اثر حوادثی همچون جنگ و زلزله، دگرگون شده است هدف از این پژوهش دوره بندی تاریخ و معماری مساجد مذکور می باشد. پژوهش حاضر در پی پاسخ به این پرسش که ساختار اولیه مساجدی همچون شهیدی، حسن پادشاه، جامع و صاحب الامر که از مساجد شاخص بازار محسوب می شوند، چگونه بوده است. به منظور پاسخگویی به این پرسش ها، ابتدا عناصر مذکور با مستند سازی و شناسایی آنها بر روی نقشه ها و تصاویر تاریخی مورد سنجش قرار گرفته و در انطباق اطلاعات ماخوذه با منابع مکتوب، نقشه ها و بررسی های میدانی، روشن شد که ساختار مساجد شهیدی، حسن پادشاه، جامع و صاحب الامر دچار دگر گونی های اساسی شده و در برخی موارد توسعه یافته و در برخی دیگر فقط بخشی از آن باقی مانده است. در عناصر مجموعه بازار تاریخی تبریز از جمله مساجد مورد پژوهش، به دلیل تخریب و بازسازی چند باره ای که در دوره های مختلف بر روی آنها انجام پذیرفته، دوره بندی این بازسازی ها و مرمت ها ضروری می باشد و نتیجه این پژوهش می تواند باب دیگری در تاریخ و معماری مساجد بازار بگشاید.

واژه های کلیدی: بازار تاریخی تبریز، مساجد، ساختار و معماری، دوره بندی